

Федорчук О.О.

*кандидат історичних наук, доцент, докторант,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»*

МИКОЛАЇВСЬКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ

Миколаївська школа політичної науки представлена діяльністю факультету політичних наук Чорноморського національного університету ім. Петра Могили зокрема кафедрою політичних наук. Факультет має аспірантуру з політичних наук. З травня 2003 р. діє спеціалізована вчена рада із захисту дисертацій за спеціальностями: 23.00.01 – Теорія та історія політичної науки, 23.00.02 – Політичні інститути та процеси, 23.00.04 – Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку, яку очолював д.і.н., проф. М.О. Багмет.

Університет з початку свого існування має власне видавництво. З 1998 р, щоквартально виходить у світ фахове видання з політичних наук «Наукові праці» (серія: «Політичні науки»). На сьогодні видано більше сорока випусків цього збірника. З 2007 р. у співпраці з Інститутом політичних та етнонаціональних досліджень НАН України видано сім випусків збірника наукових праць «Сучасна українська політика: політики і політологи про неї».

Вся навчально-виховна робота кафедри за час її існування була тісно пов'язана з науково-дослідницькою діяльністю викладачів, які проводять дослідження у кількох напрямках. Серед найбільш вагомих результатів слід назвати розробки в межах комплексної планової наукової теми: «Політичні, соціально-економічні, етнонаціональні процеси та внесок визначних громадсько-політичних діячів у їх розвиток в південному регіоні України», яка здійснювалася кафедрою політичних наук з 1999 по 2009 рр.

Кафедра має значні здобутки у дослідженні питань історії вітчизняної та зарубіжної політичної думки. Цей напрям наукових пошуків упродовж майже двадцяти років очолює професор А.І. Колісніченко. За його участю побачили світ навчальні посібники «Історія держави і політико-правових вчень Стародавньої Греції та Риму» [1], «Історія політичної думки XX–XXI століть у першоджерелах» у двох томах [2]. Здобутком у цьому напрямі став друк «Хрестоматії з історії греко-римських політико-правових вчень» [3], та «Хрестоматії з історії та теорії політики» [4].

Важливими дослідницькими напрямками кафедри політичних наук стали проблеми політичної освіти, громадянського суспільства та організації місцевого самоврядування в Україні Вони знайшли своє відображення в монографіях М. Іванова «Політична освіта в контексті політичних трансформацій суспільства» [5], О. Євтушенка «Державна влада і місцеве самоврядування в політичній системі суспільства» [6], та в навчальних посібниках «Громада в українській політичній думці XIX – першої половини XX ст.» [7], «Державне управління і місцеве самоврядування в Україні» [8], «Політична етика» [9]. На кафедрі політичних наук здійснені одні з перших наукових досліджень в Україні такого складного напрямку, як латентна

політика: доцент кафедри В.Є. Курілло здійснює свої наукові пошуки саме в цьому напрямі, що знайшло своє відображення у низці праць [10].

У 1997 р. в університеті була започаткована традиція проведення щорічної Всеукраїнської наукової конференції «Могилянські читання». Ця традиція зберігається дотепер. У межах конференції діє постійна секція з політичних наук. Кафедра політичних наук у 2003 р. виступила організатором Всеукраїнської науково-практичної конференції «Політичні, соціально-економічні та етнонаціональні процеси у південному регіоні України»; з 2006 р. університет організовував у м. Ялта щорічну Міжнародну конференцію «Ольвійський форум: стратегії України в геополітичному просторі», у рамках якої працювала й секція політології.

В університеті діє Миколаївський центр політичних досліджень, котрий був створений 8 листопада 2000 р. за сприяння Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України ім. І.Ф. Кураса з метою розвитку дослідницьких навичок студентів-політологів. Керівником центру став професор М.О. Багмет [11, с. 262]. Засновники і керівники Центру займаються розробкою пріоритетних програм розвитку Миколаївщини [12, с. 2]. Протягом 2000–2004 років представники Центру, брали участь в таких заходах:

- організація проведення декількох соціологічних досліджень з визначення рівня популярності передач обласного радіо та рейтингу депутатів Миколаївського міськвиконкому у своїх виборчих округах;
- участь у організації та проведенні трьох конференцій на теми: «65-та річниця утворення Миколаївської області», «Шлях України до демократії: погляд молоді» і «Конституційні читання з проблем державотворення»;
- випуск додатку до студентської газети «Вагант» під назвою «Політологічний вісник», створення власного політологічного архіву та відкриття виставки плакатів політичної карикатури;
- розгортання роботи зі здійснення другого видання книги «Хто є хто на Миколаївщині: творці регіональної політики»;
- залучення членів Клубу молодих виборців до участі у спостереженнях за ходом виборів до органів місцевого самоврядування;
- запровадження серій радіо- і телепередач про вирішення молодіжної політики в регіоні;
- участь у розробленні маршрутів для студентських походів шляхами козацької слави [13, с. 27].

У жовтні 2006 р., за погодженням з Міністерством освіти і науки України, в університеті був створений Навчально-науковий центр з європейської та євроатлантичної інтеграції, працівники якого у 2008–2009 рр. здійснили проект на тему: «Реалізація інформаційно-просвітницьких заходів з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України в Миколаївській області» [14, с. 605]. Перспективу розвитку політологічного напрямку в університеті викладачі пов'язують з подальшим удосконаленням процесу підготовки студентів-політологів і поглибленням наукових пошуків. Важливими залишаються питання поліпшення матеріальної бази кафедри та створення нових дослідницьких лабораторій.

Список використаних джерел:

1. Колісніченко А. І. Історія держави і політико-правових вчень Стародавньої Греції та Риму : навч. посіб. / А. І. Колісніченко. – Миколаїв : Вид-во МФ НаУКМА, 2002. – 274 с.
2. Колісніченко А. І. Історія політичної думки XX-XXI століть у першоджерелах : навч. посіб. Т. 1 / А. І. Колісніченко, С. І. Шкірчак. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. – 404 с.; Історія політичної думки XX-XXI століття в першоджерелах : навч. посіб. Т. 2. / А. І. Колісніченко, Ю. Л. Подаєнко, А. С. Соловйова та ін. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – 292 с.
3. Колісніченко А. І. Хрестоматія з історії греко-римських політико-правових вчень / А. І. Колісніченко. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. – 192 с.
4. Колісніченко А. І. Хрестоматія з історії та теорії політики / А. І. Колісніченко. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. – 368 с.
5. Іванов М. С. Політична освіта в контексті політичних трансформацій суспільства : монографія / М. С. Іванов. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2004. – 280 с.
6. Євтушенко О. Н. Державна влада і місцеве самоврядування в політичній системі суспільства : монографія / О. Н. Євтушенко. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – 516 с.
7. Іванов М. С. Громада в українській політичній думці XIX-першої половини XX ст. : навч. посіб. / М. С. Іванов, О. Н. Євтушенко, Т. В. Лушагіна. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. – 156 с.
8. Державне управління і місцеве самоврядування в Україні. Хрестоматія : навч. посіб. у 2 т. Т. 2 / В. І. Андріяш, О. М. Багмет, М. С. Іванов та ін. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 388 с.
9. Ярошенко В. М. Політична етика. Модуль 1 : курс лекцій / В. М. Ярошенко – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. – 186 с.
10. Курілло В. Є. Латентна політика. Потайні напрями політичної діяльності : навч. посіб. / В. Є. Курілло. – Миколаїв : Ліон, 2009. – 592 с.; Курилло В. Е. Латентная политика. Политическая латентология : учеб. пособие / В. Е. Курилло. – М. : Спутник +, 2013. – 722 с.
11. Винограденко О. «Киево-Могилянка» – кузница депутатов? // Вечерний Николаев. – 2000. – № 130 (1491). – 14 нояб. – С. 2.
12. Багмет М. О. Основні напрямки діяльності Миколаївського центру політичних досліджень : досягнення та перспективи / М. О. Багмет // Наукові праці : наук.- метод. журн. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили. – 2004. – Т. 34. Вип. 21. – С. 25–29. – (Політичні науки).
13. Іванов М. С. Чорноморський державний університет імені Петра Могили / М. С. Іванов // Політична наука в Україні. 1991–2016. У 2 т. Т. 1. Політична наука : західні тренди розвитку й українська специфіка / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – К. : Парлам. вид-во, 2016. – С. 602–608.
14. Чорноморський державний університет імені Петра Могили. Petra mea – моя твердиня : ювіл. вид. до 20-ї річниці навч. закл. / за ред. Л. П. Клименка. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. – 504 с.